

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Role Performance of Village Agricultural Volunteers in PhraNakorn Si Ayutthaya Province

สุเมธ พัวพัก (Sumet Puapak)¹เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)²บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (2) บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (3) เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (4) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (6) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 1,456 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 คนโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการวิเคราะห์ t-test ผลการวิจัยพบว่า (1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.93 ปี เกือบทั้งหมดประกอบอาชีพทำนา ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน เป็นหมอดินอาสา ได้รับการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคลในระดับมาก (2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3) บทบาทที่ความคาดหวังมีความแตกต่างจากการปฏิบัติจริงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.05 ทั้ง 4 ด้าน (4) ร้อยละ 62.0 มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด (5) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (6) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนงบประมาณทางด้านการเกษตร

คำสำคัญ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

¹นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช merta_13@hotmail.com

²รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

³รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) fundamental socio-economic condition of village agricultural volunteers (2) the expected role performance and actual role performance of village agricultural volunteers (3) comparison of the expected role performance and the actual role performance of village agricultural volunteers (4) operation knowledge according to the role performance of village agricultural volunteers (5) opinion towards development guidelines for the operation according to the role performance of village agricultural volunteers (6) problems and suggestion for the role performance of village agricultural volunteers. Research population was a total of 1,456 village agricultural volunteers in PhraNakorn Si Ayutthaya Province. The sample size was determined by using Taro Yamane formula at 93% confidence there were 179 samples by simple random sampling. Tool for collecting data was questionnaire form. Obtained data was analyzed by using statistics; frequency, mean, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation. T-test was used for analysis of difference. The following research findings were: (1) Most of the village agricultural volunteers were male. Their average age was 53.93 years. Almost all of them were rice-farmers. Most of the position as head of district or head of village. They were selected by agricultural extension officials to serve as soil improvement volunteers. By overall, they received updated agricultural information from various sources at high level. Apparently, knowledge gained or agricultural news received from individual media was rated at high level. (2) The village agricultural volunteers' expectation towards the role performance was at high level while their overall actual role performance was found at middle level. (3) The expected role was significantly different from the actual role at 0.05 overall of 4 aspects. (4) 62.0 % of the village agricultural volunteers gained knowledge relevant to operation at the highest level. (5) Their opinion towards development guidelines for the operation according to the role performance was at high level. (6) Their problem in the role performance was at middle level. For suggestion, they proposed payment should be made to village agricultural volunteers and the local administration organization should provide financial support for the agricultural sector.

Keywords: Village agricultural volunteers, Role performance, Phra Nakorn Si Ayutthaya Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

บทนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่ของหมู่บ้านมาโดยตลอด ซึ่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 เห็นว่าส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการคัดเลือกตัวแทนเกษตรกรในท้องถิ่นตามความชำนาญเฉพาะสาขาเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ดังนั้นเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครเกษตรกรสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นเครือข่ายในท้องถิ่นทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในการพัฒนาการเกษตรมีความหลากหลายและมีความเกี่ยวข้องกับหลายสาขา ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้คัดเลือกตัวแทนเกษตรกรในท้องถิ่นตามความชำนาญเฉพาะสาขา จำนวน 13 สาขา ซึ่งประกอบด้วย อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ อาสาสมัครฝนหลวง อาสาสมัครด้านบัญชี ประมงอาสา ปศุสัตว์อาสา หมอดินอาสา เกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครสหกรณ์ อาสาสมัครชลประทาน เศรษฐกิจการเกษตรอาสา อาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อาสาสมัครชวนาขั้นน้ำ และอาสาสมัครยางพารา เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การเผยแพร่ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงการประชาสัมพันธ์งานนโยบายด้านการเกษตรในระดับครัวเรือนและหมู่บ้าน ในปี 2554 จึงได้ดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) หมู่บ้านละ 1 คน ทั่วประเทศ เพื่อทำหน้าที่ประสานความเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่างๆ ทั้ง 13 สาขา เพื่อให้หน้าที่ในการเป็นแกนกลางในการประสานงานเกิดการบูรณาการงานพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้านตามภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 1,456 คน เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุเป้าหมายตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เช่น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีภารกิจหลายด้านเนื่องจากบางรายเป็นผู้นำชุมชน อีกทั้งยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง จึงทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงเผยแพร่ผลการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

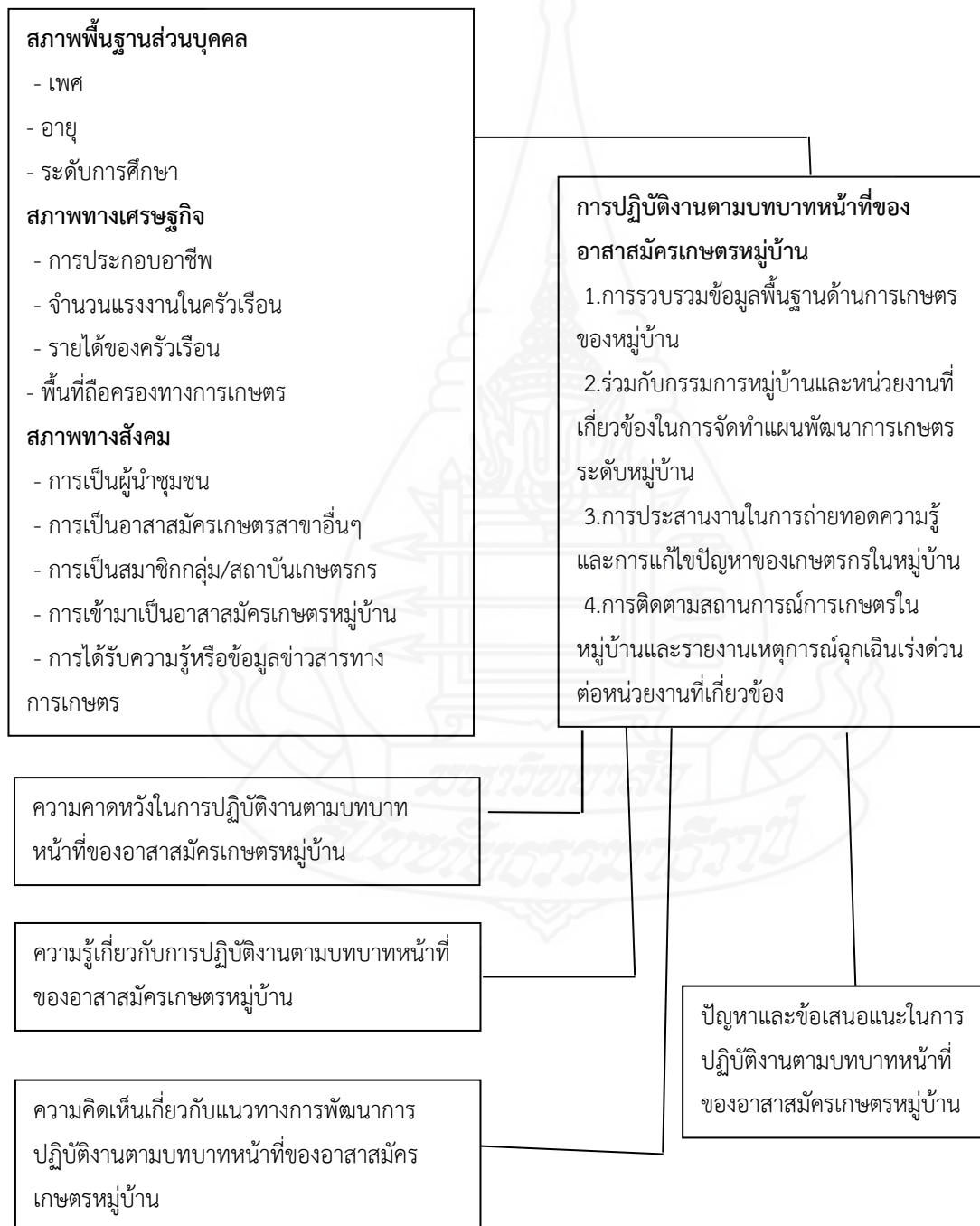
1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

6. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กรอบแนวคิดการวิจัย การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 1,456 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย ทดสอบความเชื่อถือได้ตามวิธีการเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า ในประเด็นบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เท่ากับ 0.931 และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เท่ากับ 0.928 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่น่าไปเก็บข้อมูลได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่า t - test

คำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการแทนค่าน้ำหนักเฉลี่ย ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด 2) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย 3) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง 4) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก และ 5) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด และคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ประกอบด้วย ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการแทนค่าน้ำหนักเฉลี่ย ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 หมายถึง ระดับน้อย 2) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67-2.33 หมายถึง ระดับปานกลาง และ 3) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.00 หมายถึง ระดับมาก

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.93 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เกือบทั้งหมดประกอบอาชีพทำนา มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.18 คน มีรายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย ปีละ 248,515.92 บาท และมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย ปีละ 261,132.43 บาท โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 18.56 ไร่ และพื้นที่เช่าทำการเกษตรเฉลี่ย 28.56 ไร่ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นหมอดินอาสา มากกว่าครึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ส่วนมากได้รับการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรระดับมาก จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ปานกลาง โดยได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรระดับมากจาก โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก และหนังสือพิมพ์

2. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) โดยความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 4.08) การประสานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.07) การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.95) และการร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา (3.94)

การปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) โดยการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 3.42) และการประสานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.41) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.37) และการร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา (3.17)

3. เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้ศึกษาการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน การประสานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน การร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา และการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า บทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างจากการปฏิบัติจริงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.05 ในทุกด้าน

4. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 62.0 มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ระดับมากที่สุด สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเฉลี่ย 12.86 ข้อ จากคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถตอบคำถามถูกต้องมากที่สุด ร้อยละ 91.6 มีจำนวน 2 ประเด็นคำถาม ได้แก่ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีบทบาทในการประสานเจ้าหน้าที่ หรือวิทยากร เพื่อมาถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีบทบาทในการแจ้งเตือนภัยธรรมชาติผ่านผู้นำชุมชน เสียงตามสาย หรือวิทยุชุมชน ในขณะที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถตอบคำถามถูกต้องน้อยที่สุดเพียง ร้อยละ 78.8 ในประเด็นคำถาม ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้านไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) โดยเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

5.1 ด้านการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการอบรมให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) และการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) (ค่าเฉลี่ย 3.87) และควรให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการรับรองข้อมูลในเอกสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.81)

5.2 ด้านการร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ ควรพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.85) ควรมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.84) และควรส่งเสริมให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหา และความต้องการด้านการเกษตรของอาสาสมัครเกษตร 13 สาขา และเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.73)

5.3 ด้านการประสานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05) โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการเพิ่มพูนความรู้ด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 4.18) และควรพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสาร และการประสานงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.91)

5.4 ด้านการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93) โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ ควรพัฒนาความรู้และทักษะในเรื่อง โรคและแมลงศัตรูพืช และการวินิจฉัย (ค่าเฉลี่ย 4.05) ควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่อง ระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.96) และควรมีการพัฒนาทักษะในการใช้สื่อที่ทันสมัย เช่น เพชบุ๊ค โลก ในการรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน (ค่าเฉลี่ย 3.79)

6. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.86) โดยมีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.00) การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 1.92) การประสานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 1.82) และการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 1.69)

7. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านร้อยละ 25.1 ให้ข้อเสนอแนะควรมีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 21.5

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนงบประมาณทางด้านการเกษตร ร้อยละ 12.5 ควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต.ในระดับมาก และได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก และหนังสือพิมพ์ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกัญญาบุญยิ่ง (2556, น. 46 - 47) ได้ทำการศึกษาบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรับทราบข้อมูลจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้นำหมู่บ้าน/ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/อบต. และรับทราบข้อมูลจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรทัศน์หลัก (ฟรีทีวี) ทั้งนี้เป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนมากดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชน ซึ่งต้องมีการติดต่อประสานงานด้านการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่บ่อยครั้ง และส่วนมากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการรับชมโทรทัศน์อยู่เป็นประจำอยู่แล้ว จึงทำให้ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรมากตามไปด้วย

2. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความคาดหวังของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534, น. 11) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นประเภทของแรงจูงใจทางสังคมว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความพยายามในการทำงานนั้นให้ประสบผลสำเร็จ โดยการเปรียบเทียบมาตรฐาน ซึ่งถ้าผลงานสูงกว่า หรือเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานก็ถือว่าประสบผลสำเร็จ พร้อมทั้งได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ความคาดหวัง หมายถึง การคาดหวังหน้าถึงผลการกระทำของตนเอง บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลสำเร็จของงาน

ส่วนการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับดุสิต จันทร (2556, น. 80) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ยังพบอีกว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมากกว่าครึ่งดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชน ซึ่งต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานที่เข้ามาในพื้นที่ จึงอาจส่งผลให้บางช่วงเวลาที่มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางพื้นที่ยังไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับแผนพัฒนาการเกษตร จึงทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานในด้านนี้น้อยลง

3. เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน บทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างจากการปฏิบัติจริงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.05 ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสุกัญญา เพิ่มบุญ (2553, น. 99) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงในการปฏิบัติงานกับผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศรีสะเกษ พบว่า ความคาดหวังในการปฏิบัติงานกับความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศรีสะเกษ โดยรวม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ในแต่ละด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้ามาปฏิบัติงานแล้วก็ย่อมมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ แต่ด้วยเหตุที่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านส่วนมากดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชนและยังเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านด้านอื่นๆ อีก ซึ่งทำให้มีภารกิจในการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ในชุมชนอีกมากมาย จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานจริงตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านไม่เต็มที่เท่าที่ควร

4. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ระดับมากที่สุด สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเฉลี่ย 12.86 ข้อ จากคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ทั้งนี้แสดงว่า การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เกิดผลสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ คือ สามารถทำให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่เป็นอย่างดี

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้ว พบว่า ควรมีการเพิ่มพูนความรู้ด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 4.18) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านนั้น ควรมีการอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร และพาไปศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอให้มีความตอบแทนในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิไล อุตสารห์ (2556, น. 67 - 69) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมระดับปานกลาง และให้ข้อเสนอแนะควรมีการสนับสนุนค่าตอบแทน ค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะ ค่าอาหารและค่าถ่ายเอกสาร เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่ส่งเสริมการเกษตรควรศึกษาหาความรู้ และเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ รวมถึงติดตามข้อมูลข่าวสารโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของภาคราชการให้เป็นอย่างดียิ่งก่อนที่จะนำไปถ่ายทอดให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรลงสู่ชุมชนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรยอมรับและปฏิบัติตาม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน

1.2 จากการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานจริงตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในด้านการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรของหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

และขั้นตอนต่างๆ ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านได้เข้าใจ พร้อมทั้งแจ้งแผนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้อาสาสมัครเกษตรกรทราบทุกครั้ง เพื่อจะได้มีการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.3 จากการศึกษา พบว่า การปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในด้านการร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นถึงความสำคัญกับแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล โดยเชิญให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรทุกระดับ เพื่อนำเสนอข้อมูลด้านการเกษตรสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการต่อไป

1.4 จากการศึกษา พบว่า บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีความแตกต่างกันทุกด้าน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านทุกครั้ง และสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้บ่อยครั้งขึ้น เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกษตรกร และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านขาดความรู้ในเรื่องการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน โดยตอบถูกเพียงร้อยละ 78.8 ดังนั้น จึงควรมีอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน และเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านอีกทางหนึ่งด้วย

1.6 จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการเพิ่มพูนความรู้ด้านการเกษตร โดยการฝึกอบรม และศึกษาดูงาน

1.7 จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีปัญหาในการปฏิบัติงานในภาพรวมระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดควรจัดกิจกรรมการฝึกอบรม เพื่อเป็นการทบทวนรายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี

1.8 จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเสนอแนะให้มีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรสนับสนุนค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อทราบถึงปัจจัยใดบ้างที่ทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาเครือข่ายของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้เข้มแข็ง สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และช่วยให้การปฏิบัติงานรวดเร็ว เที่ยงตรง และมีประสิทธิภาพ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กัณณิดา บุญยิ่ง. (2556). บทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). การจูงใจ จิตวิทยาการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร:ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ผุสดี จันท. (2556). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านใน จังหวัดนครนายก (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิไล อุตส่าห์. (2556). การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัด อุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุกัญญา เพิ่มบุญ. (2553). ความคาดหวังและความเป็นจริงในการปฏิบัติงานกับผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ (วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

